

Ako môžem vymôcť odškodnenie alebo inú náhradu v (trestnoprávnom) konaní proti páchateľovi trestného činu a kde musím podať svoju žiadosť?

Obeť trestného činu má právo požadovať náhradu škody, ktorú utrpela následkom trestného činu, alebo odškodnenie za poškodenie jej trestnoprávne chránených záujmov. Na účel uplatnenia svojho nároku môže obeť vyhlásiť, že sa pripája k trestnému konaniu. Týmto vyhlásením („pripojenie sa ku konaniu ako súkromný účastník“) sa obeť stáva súkromným účastníkom v trestnom konaní. Ak štátna prokuratúra neskôr od stíhania odstúpi, súkromný účastník môže resp. viesť konanie ďalej vo forme subsidiárnej žaloby.

V závislosti od fázy konania sa je možné neformálne, ústne ako aj písomne, pripojiť ku konaniu ako súkromný účastník buď na kriminálnej polícii, štátnej prokuratúre alebo na súde (§ 67 ods. 3 trestného poriadku – StPO).

Alternatívne môžu obeť svoje nároky uplatniť v rámci občianskeho konania.

V akej fáze trestného konania by som mal(-a) predložiť žiadosť?

Pripojenie sa ako súkromný účastník je možné na hlavnom pojednávaní až do ukončenia dôkazného konania. Keďže sú s tým spojené určité práva na účasť a súčinnosť v trestnom konaní, ktoré presahujú práva obetí (napr. právo na návrh na uskutočnenie dokazovania, právo na predvolanie na hlavné pojednávanie), pripojenie súkromného účastníka môže byť účelné už v ranom štádiu konania.

Čo môžem žiadať v rámci žiadosti a ako by som ju mal(-a) predložiť (označiť celkovú sumu a/alebo uviesť jednotlivé straty, ušlé zisky a úroky)?

V pripojení súkromného účastníka musia byť zdôvodnené uplatnené nároky. Nárok musí byť konkrétne vyčíslený do ukončenia dôkazného konania na hlavnom pojednávaní. Pritom je možné si uplatniť aj iba časť škody.

Existuje pre tieto žiadosti osobitný formulár?

Vlastný formulár na pripojenie sa súkromných účastníkov ku konaniu neexistuje, vyhlásenie sa môže uskutočniť neformálne. V existujúcich formulároch zápisnic z výsluchu svedka je formulovaná otázka, či sa chce osoba pripojiť k trestnému konaniu ako súkromný účastník. Ak je odpoveď áno a je stručne zdôvodnená, je to pre pripojenie sa ku konaniu ako súkromný účastník dostatočné.

Aké dôkazy musím predložiť na podporu mojej žiadosti?

Existujúce dôkazné prostriedky by mali byť uvedené alebo zaobstarané najlepšie už pri oznámení resp. výsluchu kriminálnou políciou. Sú nimi napríklad:

fotky,

lekárske nálezy,

faktúry,

rozpočty predpokladaných nákladov atď.

Vzťahujú sa na moju žiadosť súdne poplatky alebo iné náklady?

V princípe nevznikajú v trestnom konaní súkromným účastníkom (s výnimkou prípadných nákladov zvoleného zástupcu) žiadne náklady. Inak je to iba v prípade, ak súkromný účastník vyvolal trestné konanie na základe podvodného nesprávneho oznámenia alebo v prípade subsidiárnej žaloby v prípade oslobodenia obžalovaného.

Môžem pred a/alebo počas konania získať právnu pomoc? Môžem ju získať, aj keď nežijem v krajine, v ktorej prebieha konanie?

V trestnom konaní neexistuje pre súkromných účastníkov povinnosť advokáta. Určité obeť, najmä také, ktoré by mohli byť trestným činom vystavené násilliu alebo nebezpečnému vyhrážaniu alebo poškodené vo svojej sexuálnej integrite a sebaurčení, môžu požadovať právnu procesnú pomoc (právne poradenstvo a zastupovanie advokátom/advokátkou), pokiaľ je to potrebné na ochranu ich procesných práv (§ 66 ods. 2 StPO). Táto právna procesná pomoc je pre obeť bezplatná.

V prípade finančnej núdze môžu o pridelenie advokáta/advokátky v rámci procesnej pomoci požiadať aj iné obeť, ak je to potrebné v záujme výkonu spravodlivosti, najmä presadenia nárokov s cieľom vyhnúť sa následnému občianskoprávnemu konaniu (§ 67 ods. 7 StPO).

V priebehu trestného konania vedeného v Rakúsku to platí aj pre osoby žijúce v zahraničí, ako aj pre osoby, ktoré nemajú rakúske štátne občianstvo.

V akom prípade by trestný súd zamietol moju žiadosť alebo odmietol rozhodovať vo veci mojej žiadosti voči páchateľovi?

Vyhlásenie o pripojení sa ku konaniu ako súkromný účastník musí byť zamietnuté, ak je zjavne neoprávnené, oneskorene podané alebo nie je včas vyčíslená výška náhrady škody alebo odškodnenia (§ 67 ods. 4 StPO). O zamietnutí vyhlásenia o pripojení rozhoduje až do podania žaloby štátna prokuratúra, potom rozhoduje súd (§ 67 ods. 5 StPO).

Ak sa hlavné pojednávanie ukončí vydaním rozsudku, súd musí rozhodnúť aj o uplatnených súkromnoprávných nárokoch. V prípade oslobodenia obžalovaného je potrebné súkromného účastníka odkázať s jeho nárokmi na občianskoprávne konanie, priznanie nároku súkromnému účastníkovi neprichádza v tomto prípade do úvahy. V prípade výroku o vine obžalovaného môže byť buď (i) priznaný uplatnený nárok (v plnej miere alebo čiastočne) alebo (ii) odkázané na občianskoprávne konanie. Na občianskoprávne konanie je napriek výroku o vine obžalovaného odkázané vtedy, keď (a kým) sa súkromnoprávne nároky javia napriek kompletnému prešetreniu rozhodujúcich podkladov ako neoprávnené alebo výsledky trestného konania neponúkajú dostatočný základ pre čo i čiastočné posúdenie súkromnoprávného nároku, inak je to iba v prípade, ak potrebné rozhodujúce podklady môžu byť prešetrené dokazovaním, ktoré nevyrazne oneskoruje rozhodnutie v otázke vine a trestu.

Zamietnutie súkromnoprávných nárokov nie je v trestnom práve prípustné, to znamená, že súkromný účastník môže svoje nároky uplatniť ešte pred občianskym súdom.

Môžem sa proti takémuto rozhodnutiu odvolať alebo uplatniť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku?

Proti odmietnutiu rozhodovať o pripojení sa súkromného účastníka zo strany štátnej prokuratúry je možné podať námietku z dôvodu porušenia práva (§ 106 StPO), proti odmietnutiu rozhodovať zo strany súdu je možné podať sťažnosť (§ 87 ods. 1 StPO).

Proti odkazu na občianskoprávne konanie na základe oslobodenia obžalovaného môže súkromný účastník využiť (obmedzene) námietku neplatnosti resp. odvolanie sa z dôvodu neplatnosti, v prípade poukazu na občianskoprávne konanie napriek odsúdeniu obžalovaného je možné podať odvolanie z dôvodu súkromnoprávných nárokov.

Mimo trestného konania existuje neustále možnosť presadenia súkromnoprávných nárokov občianskoprávnym konaním.

Ak mi súd prizná odškodnenie, ako zaistím výkon rozsudku voči páchateľovi a akú pomoc môžem v tejto súvislosti získať?

Podľa § 1 č. 1 exekučného poriadku (*Exekutionsordnung – EO*) sú právoplatné nálezy trestných súdov vo vzťahu k súkromnoprávnym nárokom exekučnými titulmi v zmysle exekučného poriadku. Predpokladom každého exekučného konania je platný exekučný titul. Návrh na exekúciu sa podáva na príslušnom okresnom súde, kde je pri splnení všetkých predpokladov schválená exekúcia rozhodnutím. Na návrh oprávneného žiadateľa sa uskutočnia exekučné úkony, napr. sa predajú hnuteľné veci, prevedú pohľadávky na veriteľa alebo sa nehnuteľnosti predajú v nútenej dražbe.

Rakúska justícia poskytuje formuláre pre exekučné konanie na tomto [webovom sídle](#).

Po schválení exekúcie je exekučné konanie vedené v princípe z úradnej moci sudcom alebo justičným úradníkom. Úkony vykonávajú súdni vykonávatelia, ktorí sú v Rakúsku zamestnancami súdu. Veriteľ je vyzvaný k ďalším návrhom iba vtedy, ak bez nich súd alebo súdny vykonávateľ nemôže pokračovať alebo ak je úradné konanie spojené s nákladmi.

Exekúcia je zvyčajne vedená dovtedy, kým nie je úspešne ukončená alebo zastavená, pretože dlžník veriteľovi v priebehu konania svoj dlh zaplatil.

Posledná aktualizácia: 24/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.